

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrt leta — „ 30 „ Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu.

Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Poslanec g. Herman, branitelj pravic štajerske dežele.

II.

Slovenci smo pri poslednjih volitvah več poslancev poslali na Dunaj, ki pa niso vsi čisti federalisti. Nekateri zagovarjajo samo pravice slovenskega naroda; ti so $\frac{1}{3}$ federalisti. Drugi se potegujejo, vsaj v večini, zraven narodnih pravic tudi za pravice Cerkve in ti so $\frac{1}{2}$ federalisti. Tretji pak branijo pravice naroda, Cerkve in pa posameznih dežel. Med te spada g. Herman. Ta je popoln federalist, kar je zopet sijajno pokazal, ko je v državnem zboru naše štajerske dežele zagovarjal pravico, prvo besedo spregovoriti o tem, kako bi se naj uredile in plačevale osebe, ki imajo pomagati javni red in mir ohranjevati, namreč žandarji.

Slavni poslanec je prilično sledeče govoril: štajerska srenjska postava nalaga skrb za javno varnost srenjam. Izdelal je postavo štajerski deželni zbor. Zato bi tudi štajerski deželni zbor, a ne Dunajski državni zbor imel prvo besedo spregovoriti, kako se imajo žandarji, t. j. osebe, ki imajo pomagati javno varnost vzdrževati, urediti in plačevati.

Nova žandarmerijska postava je tako osnovana, da bodo žandarji zopet c. kr. okrajnim glavarjem podstavljeni. Tedaj bodo zopet srenje, katerim je skrb za javni mir in red naložena, morale hoditi okrajnih glavarjev ponižno prositi, da jim bodo kakega žandarja posodili. Bodemo tedaj zopet imeli tisti narobe — svet, kateri nas je nadlegoval in največ zakrivil, da varnost življenja in premoženja tako pogosto pogrešamo.

Štajerska dežela plačuje za ukvartiranje žandarjev po 30.000 fl. na leto. Spodobilo bi se tedaj, da bi se pri snovanju nove žandarmerijske postave vsaj poprašala tudi štajerska dežela. Ne državni zbor, ne jegovi ministri, ampak deželni zbor in svitli cesar kot štajerski vojvod, ta sta prava gospodarja štajerske dežele. Če se pa brez vedenja deželnega zbora, za hrbotom jegovega od-

bora, za deželo in še na njene velike stroške deloma od tujcev na Dunaju delajo postave, potem se to reče toliko, kakor pravega posestnika izpodrivati in zatirovati.

Sicer tudi jaz mislim, da se žandarmerija, kakoršna je sedaj, ne da postaviti pod srenjsko oblast. Toda vem za drug pripomoček. Skrb za javno varnost se naj odvzame srenjam in naloži političnim gospodskam, za katere se naj napravijo manjši okrogi. Prevelika in draga okrajna glavarstva pa se naj odpravijo. Politične gospodske naj bodo deželni podvržene. Svitli cesar naj odpravijo c. kr. namestnije in nastavijo deželno štajersko vlado v Gradu, ki bo deželnemu zboru odgovorna. Tako se bode ustreglo starodavnim pravicam štajerke dežele, domači a ne tujei na Dunaju bodo nam postave nasvetovali in zaključevali, polovica sedanjih gospok bo odpadla in stroški znatno znižali. Na mesto dragih dvojnih vlad, cesarske in deželne, bode prišla enotna trdna deželna vlada; cesarju ne bode treba imeti ministra notranjih zadev, nam pa ne hoditi iz dežele in pripuščati, da o naših domačih zadevah in potrebah razsoja tuja skupščina, t. j. državni zbor, ki naših razmer ne pozna. Cesar naš ne bodo ničesar zgubili, ampak kot štajerski vojvod pridobili in se kot deželni vladar deželi in ljudstvu kazali bolj milostljivi, kakor se sedaj kot cesar kazati zamo-rejo.

Tako je zagovarjal g. Herman pravice štajerske dežele. Liberalni nemški ustavaki so sicer za njegove besede bili še gluhi, ali to nič ne dé. Konec sedanje liberalne, ustavaške, nemške, dobe se že približuje. Slabo gospodarenje bo ustavake samo pokopalo.

Cerkvene zadeve.

Spovednik mučenec.

V ruski pokrajini Podoljski je fara, ki je čez 15 let zopet dobila svojega poprejšnjega fajmoštra. Ta je namreč pred 15 leti v farni cerkvi spovedaval. Nek spovedenec je v zakristiji

pustil, (nalašč ali ne, to ni znano) nek svoj obleč. Vendar ta obleč je bil krvav in kedaj last človeka, kateri je bil umorjen. Ker so obleko našli v zakristiji, bilo je zadosti, da je ruska gospod-ska nedolžnega župnika prejela in ga kot morivca obsodila v pregnanstvo v Sibirijo. Edino ime spovedanca bi imel spregovoriti in bil bi strašne kazni prost. Toda častiti dušni pastir je molčal in se dal voljno zavleči v Sibirijo, kder je 15 let v ru-dah svinec kopati moral. Toda ljubi Bog ne po-zabi zvestega službenika. Morivec je na smrt zbolel in se spomnil ubogega fajmoštra v Sibiriji. Dal je gospodsko poklicati in se jej sam uvalil. Nedolžni župnik je bil sedaj izpuščen in od kneza Korzakov-a slovesno na poprejšno župnijo sprem-ljan. —

Saleburškemu nadškofu, kardinalu Tarnoczju je nekoliko odleglo. Nadjati se je, da zopet ozdravijo.

Svitli cesar so Dridskim franciškonom da-rovali 300 fl. in Trogirskim dominikanom v Dal-maciji 200 fl., da si popravijo svoje podrte sa-mostane.

Laški frajmavreri so v Rimu zatrli 120 sa-mostanov, kder se je Bog častil in so napravili 142 nesramnih hiš, kder se Bog žali. Danica.

Notarji v Bieres-u na Francoskem so skle-nili, da bodo ob nedeljah in praznikih svoje pi-sarne zapirali. Jihov izgled je posnemalo veliko tržcev. Danica.

Sredi luteranov v Jütlandu na Danskem se širi zopet sv. katoliška vera, katero so ondi pred 300 leti po sili zatrli. V mestu Aarhus-u so te dni dozidali krasno katoliško cerkvo s šolo vred.

Gospodarske stvari.

Pripravljajmo si pomešanice ali komposta?

Nek cesar je prašal svojega generala, česar da je treba k srečnemu vojskovanju. General mu odgovori 1. denarjev, 2. denarjev in 3. zopet denarjev. Pri gospodarstvu pa, ako hočemo, da ve-selo in srečno napreduje, je treba 1. gnoja, 2. gnoja in 3. zopet gnoja. Zlasti potrebno je, da gospodarji pri nas začnejo več in bolj skrbeti za mešan gnoj ali kompost. V poduk in spodbujo podamo tukaj svojim bralcem lep sestavek o kom-postu iz Gospodarskega Lista v Gorici.

Pomešane različne gnojilne tvarine imenujemo kompost. V vsakteri kmetiji se nahaja dovolj za po-mešanico sposobnih tvarin in z umno porabo takih snovi in odpadkov zamoremo pomnožiti gnojni kup in zboljševati našo zemljo. Za pomešanico rabijo se sledeče tvarine: Zeleni plevel, odpadki slame in klasje na podu, smeti, pomije, pepel, pepelika, lug, cestno blato, šotnata zemlja, lapor, živalska telesa, dlaka, rogovje, scavnica, sekretnica, kebri, itd. itd.

Za napravo pomešanice so toraj porabljive

raznovrstne tvarine, ktere se navadno pogubé; če jih pa spravimo na kompostni kup, postanejo korist-ne in s tem tudi red na dvorišču i. t. d. Ker pri-dejo na kompostni kup najrazličnije tvarine, ki se različno razkroje, ena hitreje od druge, tako se s tem veliko dobrega doseže. Močnejši snovi podpirajo razkrojenje drugih težko razpadljivih tvarin. Tako postane zmes, v kateri se dobro po-mešajo slabe in popravijo slabe lastnosti nekterih tvarin z dobrimi snovmi tako, da dobimo gnojilno tvarino, ki je sposobna za vsako zemljo in za vsaktere rastline.

Za napravo komposta zbere se neprodirna zemlja, tedaj kak štirivoglat prostor, na katerem se nakupičujejo razne tvarine, ali vendar ne više od štirih čevljev. Treba je plastato nakupičiti posamezne tvarini tako, da so dobro pomešane tež-ko razpadljive tvarine z onimi, ki se hitro razkroje. Če imamo le malo živalskih in rastlinskih snovi, mnogo pozemeljskih tvarin, n. pr. dokaj cestnega blata, ruševja, nanesnine iz bajerjev itd., moramo takim tvarinam primešati vsaj nekoliko hlevskega gnoja, ali, kar je še boljše, sekretnega blata. Spo-dej kot podlaga se nameče nekoliko vejevja, na to pride plast ruševja, na to zopet hlevski gnoj ali sekretnica, potem plast zemlje, zmletih kosti, apna itd. Ko je kup blizo do 4' visok, pokrije se z zemljo nekoliko palcev na debelo. Polivanje komposta z gnojnico pospešuje razkrojenje nako-pičenih tvarin. Kolikor bolj so razkrojene tvarine v kompostu, toliko večje gnojilne vrednosti bo po-mešanica. Tako polivanje mora se ponavljati več-krat, kolikor bolj suhe in težko razpadljive tvarine so na kupu. Krog kupa vreže se plitev jarek, ki mora biti neprodiren, da so v njega stekati morejo tekoči deli kompostnega kupa; kajti ni dobro, da bi spodnje plasti ležale v preobilni mokroti. Tudi moramo skrbeti, posebno ko je vrenje že nekoliko večje, da se ne pogubé ali izpuhté iz kupa ubež-ljivi redilni drobci (plini, gazi) kakor amonijak in drugi. Če so pa v pomešanici lahko razpad-ljive tvarine, sprstene in zgnoje se že v treh me-secih. Če so pa v kupu pomešane raznovrstne tvarine, in med temi take, ki se zelo težko razkroje, je tak kompost še le goden v enem letu; ta se mora večkrat polivati z gnojnico, in premetati vsaj vsako četrto leto enkrat, da se vse bolj zmeša in ložej razkroji.

Kompost je izvrsten gnoj za travnike, deteljo, krompir, za vinograde in sadno drevje. Rastrosi se ta gnoj pred zimo, če ni popolnoma razkrojen. Sicer se zamore nametavati tudi krompirju in zelj-natim rastlinam. Pri tej priliki moramo omeniti napravo posebnega komposta za vinograde, za ktere noben gnoj bolj sposoben ni, kakor ravno kompost. Tukaj mora veljati star pregovor, daj cesarju, kar je cesarjevega, tedaj vinogradu, kar je vinogradovega. Vse, kar vzamemo iz vinograda pri obrezovanju trte, itd., vse to moramo spraviti na kompostni kup, da se tako tvarina razkroji in

zopet trtni zemlji povrne kot gnojilna tvarina. V traju, t. j. v lesu trte, perju, mladikah itd., je veliko kalija, ki je trtam neobhodno potreben živež. Svetujemo tedaj, da si vsak trtorejec napravi poseben kompostni kup blizo vinograda, na katerega spravljaja rožje, listje, kakor tudi drugo zeleno vejevje, n. pr. jelševje. Tem tvarinam se more primešati listja, če treba tudi laporja, nekoliko apna, posebno pepela in pepeluške, ker trta potrebuje mnogo kalija; ravno tako bo na ta kompost in kup prinesel nekoliko zmletih kosti, kar tudi fosforova kiselina dokaj služi trtam. Koliko kompostne tvarine je treba za oral, to določujete dobrota in vrednost gnojilnih tvarin v pomešanici, kakor tudi to, kako se je tvarina sprstnela v kupu. Umen kmetovalec naj tedaj pazi na vse take tvarine, ktere se sicer pogubijo, porabljene pa zdatno pomnože gnojni kup, in s tem blagostanje gospodarja.

Nekaj o najiminenitnejših sortah detelje.

(Konec.)

3. *Esparseta* ali turška detelja (*Hedysarum anobrychis*). Ta je dosti manj izbirena in manj zahteva od zemlje in od kmetovalca, kakor lucerna. Raste tudi še v mrzlejšem podnebnju in skoraj bi se moglo reči, da je poklicana v krajih, kteri od narave niso preveč dohotljivo in prijazno preskrbljeni, kraljico med krminami, t. j. lucerno, nadomestovati.

Esparseta še v visočini od 3000 črevljev nad morsko gladino prav lepo raste in obrodi, kakor to sijajni izgledi po raznih krajih severnega Nemškega spričujejo. Z lucerno ima tudi to lastnost, da jej mokrota škoduje in da jej solnčnate viseče njive najbolj ugajajo. Če je tudi zgornja plast proti dnu zemljišča nič druga, kakor sam kremen in drobno kamenje, še vendar *esparseta* dobro raste; kajti jene korenine so podobne marljivim rudokopom, kteri po zemlji rijejo in skrite jene zaklade na dan in v korist spravljajo. Ona je rastlina apnena, kteri se mora, če zemlja nima apna v sebi, z apnom ali gipsom potrositi. Vrh tega se dobro izplača, ako se jej z gnojnico ali prstjo ali pa z neplevelnatim mešanim gnojem pognoji.

Seje se tudi v spomladi s kakim pokrivalnim sadežem n. pr. z ovsem in sicer tako za časa, kolikor le mogoče, da jej še zimska vlaga do popolnega razvitka pomaga. Na ugodni zemlji ostane turška detelja 12—15 let rodovitna in daje na oral 30—45 centov izvrstnega sena, ktero je, kar se redivne moči tiče, nepresegljivo. Pri konjih skoraj oves nadomestuje. Tudi pri odrejevanju mlade živine se *esparseta* visoko obraja. Drugokrat jo kositi, posebno v visokih in severnih legah ne kaže. Boljše je, da se ovce ali goveda na njo past zaganjajo, ker paša za to živino je izvrstna.

Prezreti se še dalje ne sme, da je dišeči cvet *esparsete* za naše marljive bučelice izvrstna

paša, na ktero v daljne kraje hitijo in obilno medu na njej nabirajo.

Ko bode te lucerna in *esparseta*, te najizvrstnejši rastlini napredovalnega pridelovanja krmin, pri kmetovalcih se prav udomačile, potem se ne bode več treba bati, da bi jim morala živina stradati in blagostanje naših kmetijstev se bode znatno povzdignilo.

Gruška v jabelčno drevo *) cepljena sicer raste, ali jena rast je klaverna in nevesela. Takca cepika ostane svoje žive dni pravi spak. Le jednaka plemena se rada sprejemajo in veselo zaraščajo, jabljana z jabljano, gruška z gruško itd. V nekterih redkih primerlejih se res tudi nejednake sorte sprejemajo in zaraščajo, post. gruška z jerebiko, jabljana z gruško, gruška z glogom itd. Vendar pa je vse to le izjemka. Tako uči slavnoznanisodjerejec Lukas.

Sejmovi. 15. novembra v Zdolah, v Radgoni, v Poličanah, na Vrankem. — 16. nov. pri Novi cerkvi. — 19. nov. v Ljubnu, v Jvnici, pri sv. Jurju na Pesnici, v Rušah, v Žg. Polskavi, v Slov. Gradcu, pri sv. Jurju pod Tabrom, v Pod-sredi, — 21. nov. v Svetini, pri sv. Jurju na Šavnici in v Podčetrtku.

Dopisi.

Iz Konjic. (Rozmanov grob) pri sv. Ani v Konjicah že kinča lep spominek iz belega pohorskega marmorja. Mil. knez in škof lavantinski so dovolili, da se stroški za dostojni spominek iz zapuščine prerano umrlega rodoljuba poravnajo. Vitanjski kamnosek J. Grilec ga je v gotičnem slogu prav okusno izrezal. Slabo jesensko vreme je bilo krivo, da se je spominek le začasno postaviti zamogel. Kedar ugodnejše vreme pride — se bode tudi spominek olepšal. Spominek je razdeljen v dvojno polje. Na gornjem se bere sledeči napis:

Pokojišče prečast. gospoda **Jožefa Rozmana**, častnega kanonika lavant. škofije, knezo-škof. konzistor. svetovalca, nadžupnika in dekana v Konjicah. Rojeni 10. prosinca 1812. v Stražišču poleg Kranja, umrli so 12. vel. srpana 1874. R. I. P.

Na spodnjem polju se svetijo te le — kratke, pa jedrnate vrstice:

„Zemlja krije tu možá, o katerem res veljá, kar sam sveti Duh uči: „Ljubljen'c Boga in ljudi v blagem je spominu vsem, dasi zmaknen njihov očem.“

Potem sledé četiri latinski besede:

„Non ipse — sed ipsi“ — (slovenski: ne sam, ampak sami), ki popotniku povedó, da si rajniki, preblaga ponižna duša, takega spominka niso sami postavili — ga tudi niso želeli, ali oni

*) Odgovor na prašanje iz Zreč. Ured.

so si ga zaslužili — zato so ga jim postavili sami jihovi spoštovalci.

Večer pred dušnim je bil novi spominek z obilnimi vencí okinčan — na grobu pa je gorelo v podobi križa 62 lučic v spomin 62 let, katerih so pokojni nadžupnik doživeli.

Od Pohorja. (Sleparji. — Banka „Slovenija“.) Ni še dolgo tega, kar je neka ženska, ciganica prišla tukaj k nekemu kmetu. Babela ga vpraša, kako se mu kaj godi in ali želi, da mu jegovo prihodnjo srečo ali nesrečo prerokuje? Mož se jej precej uda, obljubi plačila in jej pokaže svojo roko. Sedaj mu začne prerokovati, kako ga bo huda nesreča zadela, kako bo prišel s svojo ženo v sovrašтво in več enakega. Potem si izprosi kurje jajce, ga na obeh straneh natere in se poda z možem v hlev k živini. Tukaj v hlevu obrača ciganica jajce nad živino, brbra nerazumljive besede in pravi možu, da to nesrečo od živine odvraca. Potem reče babura h kmetu: pokažite mi še vso obleko in denarje. Kmet stori tudi to in reče: tukaj v tej škrinji imam jaz in moja žena obleko in ves denar, 500 fl. Babura obrača obleko in denar in pridene tudi svojega zraven in pravi možu: tako, sedaj pa ne smete teh denarjev pogledati preden da bo teden minol. Mož gre naprej in babela za njim v hišo, si da dobro plačati in odide. Črez teden dni gre mož denarjev gledat, preišče vso škrinjo pa ne najde niti krajcarja v njej. Sedaj še le so se mu oči odprle ter je iztaknil, kakošna „velika nesreča“ da ga je zadela. Slišimo, da je na Pohorju tudi nekega kmeta tako opeharila. Bodite vendar pametni in ne verujete takim sleparijam. Če vam bo kdo hotel srečo prerokovati, pa mu z leskovico plačajte po hrbtu!

Dva človeka, gosposki oblečena, sta hodila tukaj po kmetih in jih nagovarjala, naj si dajo posestva zavarovati ali asekurirati. Prišla sta tudi k meni in sta prašala, če sem zavarovan. Odgovorim, da sem že mnogo let zavarovan pri Grački zavarovalnici. Rekla sta, da tudi za to denarje jemljeta kakor tudi za Tržaško in Ogersko. Prašam ju, ali tudi za banko „Slovenija“? Odgovorita, da te ne poznata. Jaz ju prašam, kako se pišeta in od koga sta poslana, pa mi nista mogla natančno in hitro odgovoriti in sta brž pobrisala iz hiše. Ne vem prav, ali sta bila pravična ali ne. Vendar tudi takih sleparjev se je varovati, ki denar od nas dobivajo, varnosti pa nobene ne dajajo.

Banka „Slovenija“ pa bi naj po vseh slovenskih farah, občinah in slovenskih časnikih svoje delovanje, svoja vabila na zavarovanje razglasiti dala in sicer večkrat. Ljudje bi k domačemu zavodu gotovo rajše pristopali, kakor h kakej ogerske ali dunajke banki. Ali pri nas nihče nič ne vé o banki „Sloveniji“. Od tujih pridejo pogosto povabila, od domače „Slovenije“ pa nič. Zato ni čuda, ako ljudstvo k „Sloveniji“ ne pristopa. —

Iz Cvena. Mi smo se lani za sejem poga-

njali, pa nismo ga dobili; kako dobro bi pač zdaj bilo, da bi tukaj sejim imeli; nebi nam res treba bilo zdaj krav in druge živine, ki je zastran davka zarubljena, v Radgono goniti; prihranjenih bi bilo jako mnogo stroškov, ki so večasih vekši, kakor isti davek. Postavimo Kovačiču je kobila z žrebetom prodana za 40 gld., za katero je imel 107 gld. Novak ponudil je komisiji, ki mu je kravo odgnala, 24 gld. taki položiti; krava potem ni bila tako odana; 24 gld. bi prišlo čisto za štibro, koliko pa je zdaj? Stroški za komisarja, za gnaša, za 2 žandarja — za hrano, prenočnico v Radgoni itd. niso mali. Že samo štibre nemoremo plačevati, a zdaj se nam nalagajo še vekši stroški, kam bomo po takem prišli? Slišil sem v Ljutomeru, da je v državnem zboru neki poslanec ministra vprašal, zakaj se ravno v Ljutomerskem okraju štibra tako ostro terja in da je minister neki na to rekel, da on pri tem ni nobene posebne ostrosti naložil. Zdaj pa potem že vemo, od kod ta ostrost prihaja. Štibro smo že od nekdanj dobrohotno plačevali, in jo hočemo tudi naprej, zakaj toraj žandarji okolj hodijo, in nam stroške delajo? Kdor pozna zdajne okoliščine naše, bi se mu res v srce usmiliti morali.

Iz Cezanjevske šolske občine pri Ljutomeru. Imam dva otroka za v šolo pošiljati, ali kam? v Cezanjevcih letos učitelja nimamo, lani smo imeli takega, od katerega se je govorilo, da se je z otroki na paši igral; kam drugam pošiljati pa je predalječ, kaj je tedaj s tistimi ostrimi šolskimi postavami, da mora vsak otrok do 14. leta v šolo hoditi? Jaz zopet uprašam, kam naj pošiljam? Šolsko hišo res imamo v Cezanjevcih, ali učitelja ni, zakaj pa ne; to mi naj naši šolski možje povejo. Jaz nimam glasa v šolskem zastopu, da bi jih tamkaj pital, zato jih tu pitam, pred vsemi tistimi, ki glas javnosti poslušajo, in so ga tudi poslušati dolžni. Bere se dosti od našega gospoda okrajnega glavarja, kaki prijatelj da je on šolstvu in res, od katerega časa novega glavarja imamo, nam učitelj manjka; jaz pa tudi naših šolskih možev ne morem od vse krivnje odvezati. Ali jim ni znano, da še višje gosposke obstojé, ako nam naš tukajšnji gospod glavar ni prijatelj? Ali ne znajo poti v Gradec itd.? Ali ne plačujemo mi za šolo ravno tako davka, kakor vsi drugi? Zakaj se nam toraj krivica dela? Kteri ste za to postavljeni, pomagajte, mi od vas to terjamo.

Iz Lembaha. (Varujte se goljufov. — Kradljiv putnar. — Vinski barantač.) V neki krémi pri Mariboru so zopet goljufovi igravci nekega kmeta za 7 gld., drugega pa, kakor se sliši, za 600 gld., ki jih je v branilnico nesel, odrli. Ker goljufi toliko zaslužijo, se potem lahko lepo oblačijo, in kakor velika gospoda v kočijah vozijo. Slovenci! če še imate kaj denarja, le prinesite ga v Maribor! Tukaj in v okolici Vas prijazni igravci s kartami in orehovimi luščinami in s poprom komaj čakajo!

Ob času branja se je med domače putnarje pri g. dr. M. tudi nek tujec vrinil, si prazno puto na ramo obesil, jo dal z grozdem od beračev napolniti, in je potem z grozdem vred jo pobrisal. Berači so mislili, da je pravi putnar bil, in tako se mu je zvijača posrečila. Po takem bo treba prihodnjič delalce „štempljati“, da se bodo poznali.

Pri sv. Petru pod Mariborom je neka žena imela kupca za štrtinjak vina za 60 gld. Na to pride nek barantavec, in jej reče: ne dajte ga po tej ceni, jaz vam ga plačam po 70 gld. Zdaj pa telegrafira nekemu krčmarju pri sv. L., če sme vino po tej ceni pripeljati, in dobi odgovor: da, naj le hitro pripelja. Barantavec da ženi „likof“, in ona pošlje vino k sv. L., pa tukaj ga goljuf proda za 40 gld. in z denarji zgine. Kedar voznik nazaj pride brez denarjev in brez vina, se obrne žena telegrafično do krčmarja, pa ta jej po ravno tej poti odvrne: jaz nisem vina naročil, in ne prejel, ga tudi ne plačam. — Slovenci! bodite previdni, da vas pri barantiji kateri slepar ne opehari.

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. Naš šentlenartski okraj mora vendar bogat biti, ker je dal v Lormanjih kamenja nalomiti in v Radehovi navoziti, kder ga mimogredoči že 2 leti imajo priliko gledati in se nam posmehovati. Slišal sem, da je neki dolnji pesničar rekel: pri nas le včasih toča pride in nam pridelke pobije, pri vas pa se mi dozdeva, da jo dela okrajni zastop vsako leto, ker vam nalaga vsako leto veliko okrajnih stroškov. Ko sem to slišal, sem se spominjal, kako je tudi pri nas več ljudi pravilo, da bi najboljše bilo, če bi dragi okrajni zastopi zopet prenehali. Iz prva smo mislili, da bode po tem vsaj cesarske gospodske menje; ali to se ni zgodilo. Marveč dobili smo na mesto 1, celo 2 gospodski. Kdo bi se tedaj čudil, ako dače vedno na više hodijo? —

Št. lenartski zvon je ravno letos, ko je sveto leto, star 300 let, ker je bil l. 1575. vlit in od Jurija Agrikole, škofa lavantinskega in sekovskega blagoslovljen. Mnogokrati je že ljudem zapel in brezštevilmim je že k pogrebu zvonil, med temi tudi še le 24. let starej Alojziji Ropovi, sestri in skrbnej strežnici rajnega bogoslovca in mešnika Matija Ropa. Pokopali smo jo 27. sept. tako lepo, kakor se je za bogoljubno deklico spodobilo. Naj počiva v miru!

Val. T.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ako bi sedaj hotela Poljace pamet srečati, bi najboljše bilo, če bi s moravskimi, slovenskimi, dalmatinskimi in nemškimi poslanci konservativci izstopili iz državnega zbora in liberalne nemške ustavake pustili — same. Osamljeni bi se še bolj ustrašili gospodarske nesreče, v katero so zabredli in katero čedalje bolj spoznavajo. Te dni so cele litanije gospodarskih grehov sebi in svojim ministrom očitali. Tožijo, da so ministri poslednjih 10 let (liberalna doba)

našej kupčiji in obrtnosti vsekali hude rane. Prestrašeni prašajo ministre, kaj mislijo storiti; ali ne bodo nam škodljivih tržnih dogodb z Nemčijo, Holandijo, Belgijo, Francosko in Angleško preklicali, colnine na tuje blago povišali itd. — Žandarmerije ne dobi minister znotranjih zadev v oblast, ampak ona ostane podredjena brambovskemu ministru. To je sedaj res boljše. — Za podporo Rudolfovej železnici se terja 5 milijonov v srebru. Za božjo voljo, kako se mora vendar pri tej železnici gospodariti? Poslanec Kellersperg je tožil, da se preveč za kancelije izdaja, Dumba pak, da je letni donesek 500.000 fl. za pravniško poslopje na Dunaju prevelik, ki je itak že 1.170.000 fl. požrlo. Za upravniško sodnijo, ki bo imela 1 predsednika, 2 podpredsednika, 12 svetovalcev in 6 perovodjev se terja 240.000 fl. Tudi od liberalcev osnovano najvišje sodnišče na Dunaju šteje 42 svetovalcev in zahteva 464.000 fl. na leto. Konservativci o potrebi takih dragih sodnij še nismo prepričani. — Poslanec Vidulič je zahteval, naj se odpravi Istrijancem in Dalmatincem škodljiva tržna pogodba z Laško. — Čehi so pri volitvah za trgovinsko zbornico v Pragi propadli, ker so Judi potegnili z Nemci. Na Moravskem podpisujejo prošnjo do cesarja za šolsko enakopravnost z Nemci in Judi, ker se o tej stvari pri ministrih ne opravi nič. Magjarski ministri so državnemu zboru v Peštu predložili 26 novih postav in še 23 drugih predložiti obečali. V hrvatskem saboru je dr. Makanec grajal nagodbo z Magjari od l. 1868., vsled katere Hrvati v Budapešt na leto pošiljajo 65 % in le 45 % davkov za domače potrebe obruiti smejo. Makanec je rekel, da je Magjaru Hrvatska le koza, katero hoče do krvavega izmolsti.

Vnanje države. Ruski minister knez Gorčakov je naznanil, da bodo Rusi pri turškem prašanju edino gledali na korist Slavjanov. To je neizmerno veselje vzbudilo po celem slavjanskem svetu, Nemce, Magjare in Turke pa neizrečeno osupnilo. Nemški listi se že bojijo, da bo magjar Andrassy raz ministerska stola padel in da bo tudi Avstrija z Rusi vred se potegnila za uboge slavjanske reve na Turškem. Na Pruskem razsaja sedaj hud denarstven polom; ljudje so pri raznih bankah in popirjev zgubili že više 360 milijonov. Na Badenskem, v Belgiji in Švicarskem so Katoličani pri volitvah na mnogih krajih liberalce premagali. — Francozem se je velika vojna ladja unela, da jo je užgan smodnik razdjel. Laški kapitalisti se bojijo zgube 1600 milijonov lir, katere so Turkom posodili.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Turki dražijo Srbe na vojsko. Prestopili so srbsko mejo in požgali mesto Raško ter v 3 hišah vse ljudi posekali. V Bolgarskem zapirajo na stotine ljudi, ker se bojijo, da nebi tudi Bolgari vstali. V Hercegovini pa že sami vidijo, da bodo

propadli. Zato divjajo, dokler morejo. Pri Berani so bili zopet krvavo tepeni. V Bosniji se zbira 3400 ustajnikov v gori Motajici. Sploh pa je sila in nesreča ob naši turškeji meji neizmerna. Nek Anglež piše, da naši avstrijski vojaki v Dalmaciji veliko trpijo. Vedno morajo na meji čuvati in Turke zavračati, ki na Avstrijsko silijo, ubežnike morijo in celo na naše vojake streljajo. Revščina pribeglih Hercegovincev je res strahovita. Mnogo rodbin nima nič, popolnem nič, razve kar se telesa drži, kar je pa zelo malo. Ubogi otročiči so večjidel na pol goli in nagi. Cesarski oficirji so že vse svoje perilo porazdelili in mnogo denarjev nesrečnežem potrošili. Nek oficir žlahtnik je potrošil že 500 fl. Vojaki pomagajo s kruhom in žganjico. Solznimi očmi gledajo revščino, kateraj zdatno pomagati ne morejo.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XIV.

Bližali smo se sedaj naglo staroslavnemu, 2628 let staremu Rimu.

Sv. Bonifacij, apostol Nemcev, se je zgrudil na kolena in obraz, kedar je Rim zagledal; cesar Karl Veliki je na bregu Mario, zagledavši večno mesto, stopil iz konja ter pešice šel do cerkve sv. Petra, ondi stopnice do praga na kolenih preplazil; zdaj pa je vse drugače. Nevkrotljiva moč železnega konja posadi romarja nagloma v mesto; človek skoro ne ve, kedaj.

Med Monte Rotondo in Rimom se prvokrat prikaže velikanska kupla sv. Petra, pa le za kake trenutke, brž se začnejo pokopališča prvih Kristijanov, ali katakombe. Vlak ropoče med grobi mučenikov nekoliko časa kraj Rima naprej; na desni zagleda oko baziliko sv. Lovrenca in sv. Neže, od daleč na levo te pozdravljajo mesta: Fraskati, Kastelgandolfo s papeževo graščino, Albano itd. Naposled se bližamo mestnemu zidu. Rimsko mesto je namreč ograjeno z visokim zidom. *) Med vratmi Porta Maggiore in Porta S. Lorenzo vdere hlapon v notranje mesto. Veličastna Lateranska bazilika in Maria Maggiore, ki ležite nekoliko oddaljeni, pozdravljate romarja prijazno. Kmalu je vsega ropotanja konec; hlapon še za slovo enkrat zabrizgne in se pod okroglo glaževnato streho prelepega in veličastnega rimskega kolodvora ustavi. Bilo je o 1/2 7 uri na večer 8. apr. t. l.

Zdaj se je začelo rivanje in dreganje od vseh strani; komaj smo predrli množico in stopli izpod kapa kolodvorovega. Najeli smo si voz,

*) Mestni zid, ki sedanji Rim ograja, je 6 ur hoda dolg; zidan je iz kamenja, od zunanje strani meri 17 met. Stoji že od l. 217. — Cesar Aurelijan ga je počel staviti, Prob dokončal, pozneji cesarji in za njimi papeži so ga le popravljali. Vrat v mesto je 12.

ki je tekkel z nami po ozkih ulicah, kolikor je konjič le zamogel stopati, in slednjič je obstal pri avstrijskem romarskem hramu — Dell' Anima. Bogu hvala! sem izdehnil; zdaj smo doma; ali kaj, da sem se prevaril. Sprijetje ni bilo, kakor smo se nadejali. G. ravnatelj, rojen Nemeec na Českem, (govori tudi česki) nam je ponudil, ako-ravno je še bilo sob dovolj praznih, za eno noč izbo za romarje, ki se res ne imenuje zavoljo svoje izredne prostosti zastonj tako. Nad velikimi vratami poslopja stoji sledeč napis: Xenodochium Beatae Mariae de Anima, pauperum peregrinorum Germanorum sustentationi extractum, t. j. gostiše Blažene Marije dušne v podporo nemškim romarjem postavljeno. Besede so lepe, le žalibog! da so prazne. Imenitne osebe dobijo stanovanje — se vé za plačilo — za prostake se mnogo ne zmeni. Tudi v Rimu ni vse zlato, kar blišči.

Toda romarska postelja mi je dobro teknila; zakaj spehan sem bil od dolgega pota, in vesela misel, da sem v Rimu, me je zazibala v sladko spanje. Ves okrepečan 9. aprila stopim na noge. Prva skrb bila je ta, da si poiščem drugo stanovanje, da ne bi bil nikomur nadležen. Nek Tirolec, poštena duša, ki blizo dell' Anima prebiva in z moleki in drugimi pobožnimi rečmi tržuje, mi je pomagal in kmalu sem imel čedno izbico za 2 osebi. Jaz in moj tovariš sva platila na den vsak 1 frank; 40 kr. po našem. Morem reči, povsod na Laškem sem večjo dragočo našel za živež in stanovanje, kakor v Rimu. Kava s kruhom se dobi za 16 centezimov — 25 centezimov je 10 kr. našega denarja — poštenega vina 1/2 litra 30 ctm. tudi druga jedila so po ceni. Sicer se zamore tudi drago živeti vsak, kdor hoče in ima za čim. Ali kaj takega romarju ne kaže.

(Nastavek prih.)

Razne stvari.

(Milodari za hercegovinske in bosenske rodbine.)

G. J. V. poslal 1 fl. 40 kr. Od sv. Petra 12 fl., iz Hoč 5 fl. iz Laporja 3 fl. Prenesek 28 fl. 58 kr. Skupaj 49 fl. 98 kr.

(Železnica iz Celja v Sp. Drauburg) bo imela bolj ozke kolovozne, manjše vagone in bolj lahke hlapone, kakor južna železnica in bo stala 1.500.000 fl., ona od Draurburga v Wolfsberg pa 800.000 fl.

(Lepa močna kobila ukradena) je bila z vozem vred v noči od 21—22 okt. Jerneju Detečku v Podobanah Ločke fare. Kobila je po naključbi bila bosa.

(Za Orožnov spominke) darovane 3 goldinarje smo odposlali blagr. g. Jož. Lipoldu v Mozirju, ter od naše strani sklenemo zbirko. Nabralo se je 125 fl. 5 kr. Ured.

(Ubili) so v noči 25. okt. Lovrenca Peseka v vesi sv. Marjete na Dravskem polju.

(Rana zima) je pritislila na Ruskem. Velik del širnega cesarstva je že debel sneg pokril.

(Grozna nesreča) se je zgodila na Franc-Jožefovi železnici nad Dunajem. V noči 3.—4. nov. je celi vlak raz železniškega jeza padel v 11 metrov globoki prepad. Izmed 140 ljudi bilo je 6 usmrtenih in 10 hudo ranjenih. Nesrečo je zakrivila nemarnost delavcev, ki niso ene šinje trdno drugej priklenili.

(Užitnina, Verzehrungssteuer) za vino in meso se bode izdražbala 18. nov. za Konjice, Oplotnico, Loče in št. II, potem za Mozirje in Luče, potem za Slov. Bistrico in Poljskavo in sicer za l. 1876, mogoče tudi za l. 1877 in 1878.

(Vino) se je pri sv. Petru po dražbi prodavalo s posodo vred od 80—97 fl. Sploh pa navadno kupci okoli Maribora ponujajo po 50—60 fl. Štrtnjak dobrega muškateca velja 180—200 fl. Ljutomerčan se prodaja po 90—120 fl. Hrvatski mošt kazal je 18% cukra in le 6⁰⁰/₁₀₀ kisline.

(Skušnjo na podkovijski šoli) v Ljubljani so letos posebno dobro prestali in spričala z odliko dobili: Jan. Dvornik iz Šoštanja, Fr. Voh iz Velenja in Blaž Voglič iz Kapele. „Novice.“

(V Ribnici) se bodo stalno namestili žandarji.

(V Slov. Bistrici) je Manhartu pogorel hlev.

(Za družbo duhovnikov so nadalje vplačali č. gg.: Jaric, Repič, Sovič in Kralj po 11 gld. in Canjker 6 gl.

(Ptujski prošt) č. g. dr. Vošnjak so dobili mreno v očesnih punčicah, da so popolnem oslepili a sedaj jim je vračnik mreno srečno predrl.

(Razpisana) je župnija sv. Martina na Pohorju do 24. nov. t. l.

(Dražbe). 11. nov. A. Levak v Artičah 5500 gld. (2.) Jur. Šnurdrl na Vajgnu 8603 fl. (3.) — Tronjko v Izvancih 1300 fl. (3.) — 12. nov. And. Šeligo pri sv. Miklavžu 250 fl. Blaž. Dobnik v Trničah 2011 fl. Marija Vahen v Šmarji 255 fl. — 13. nov. A. Kögl v Slabotincih 5269 gld. Al. Nemeč v Ključarovcih 2503 fl. Fr. Kogler 10.144 fl. (2.) Val Kukovič 4975 fl. (3.) Matija Novak v Mauti 1940 fl. Urša Sevšek v Zajcu 2226 fl. (3.) — 15. nov. Seb. Ulčnik v Sp. Pristovi 2120 fl. (3.) — 17. nov. Fr. Koepek v Oseku 2510 gold. 19. nov. Tom. Šuta v Gruškovecu 2490 fl. Emerih Jurak v Beračah 680 fl. Mart. Polutnik v Lopaci 2170 fl. Fr. Božičnik v Drenskemrebru 930 fl. — 20. nov. Jak. Rine v Doklecih 1200 fl. (3.)

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	69	60
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	162	50
Ažijo srebra	104	75
zlatá	5	38

Loterijsne številke:

V Trstu 7. novembra 1875: 1 88 13 74 65.

V Lincu " " 20 18 53 73 42.

Prihodnje srečkanje: 20. novembra 1875.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu		V Celov- cu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	4	80	4	45	4	85	4	25	4	88
Rži	3	90	3	50	3	80	3	—	3	71
Ječmena "	3	30	2	—	3	25	—	—	2	86
Óvsa "	1	80	1	90	2	50	—	—	1	93
Turšice "	3	20	2	45	3	—	2	20	2	75
Ajde "	2	80	2	35	2	80	2	20	2	74
Prosa "	3	30	—	—	2	70	—	—	2	40
Krompirja "	1	20	1	—	1	20	1	20	—	—
Sena cent. "	1	40	1	60	1	40	1	50	1	10
Slame (v šopkih)	1	50	1	50	1	45	—	—	1	5
" za steljo	1	10	1	—	1	20	—	—	—	90
Govedine funt	—	27	—	26	—	25	—	20	—	23
Teletine "	—	30	—	30	—	29	—	22	—	26
Svinjetine "	—	30	—	28	—	28	—	28	—	30
Slanine "	—	34	—	33	—	37	—	44	—	45

Anton Scheikl,

izdelavec oblačil v MARIBORU

priporočuje

**dobro izbrano blago že narejenih oblačil
za gospode;**

vse je zanesljivo dobro izdelano in trdno sešito.

Za častite gg. duhovnike

priporočujem:

talarje iz peruvijena,

suknje iz palmerstona, modrega, črnega ali rujavo barvanega

paletoti iz istega blaga in iste barve;

vse po znano nizki ceni.

Plačilo sprejemam tudi po mesečnih obrokih; pošiljam na vse strani, če se kaj želi, na ogled; nevšeče blago sprejemam nazaj in zamenjam z všečim brez vsega obotavljanja.

3—3

Poduk o kletarstvu.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru bode za goste od 13. do 18. decembra 1875. poduk v kletarstvu. Število obiskovalcev ne sme biti više, nego 20. Sprejema se k temu poduku po ustmeni ali pismeni oglasitvi pri ravnatelju vinorejske šole. Podučeval in praktično demonstriral bo strokovnjaški učitelj g. H. Kalmann in sicer vsaki dan od 9. do 11. ure predpoldnom v šolski dvorani.

V MARIBORU, meseca oktobra 1875.

Ravnateljstvo sadje- in vinorejske šole.

Goethe, ravnatelj.

3-3

dvorni puškar

Ivan M. Erhart,

v Mariboru priporoča:

- Puške dvocevke od spredej za nabijati iz železa od . . . gl. 11.— kr. (do najvišje cene.)
- Puške dvocevke od spredej za nabijati iz svila (drot) od . . . " 16.— " (do najvišji cene.)
- Lefauchaux (lefoše) iz svila od . . . " 22.— " (do najvišje cene.)
- Lencaster (lênkaster) iz svila do . . . " 40.— " (do najvišje cene.)
- Revolverje od . . . " 7.— " (do najvišje cene.)
- Pistole dvocevke . . . " 2.40 "
- „ enocevne . . . " 1.20 "

Oznanilo.

Deželni štajerski odbor s tem naznanja, da se je mesto potovalnega učitelja in drugega strokovnjaškega učnika za sadje- in vinorejstvo in za kletarstvo na deželni sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru 1. septembra t. l. podelilo gosp. Henriku Kalmann-u.

Poln. naslovom podružnice c. k. štajerske kmetijske družbe, potem vinorejska društva, srenje in druge korporacije štajerske, ki bi se ovega potovalnega učitelja rade poslužile, želeče si potovalna prednašanja o sadje- in vinoreji in o kletarstvu, naj se o tej zadevi naravnost z ravnateljstvom sadje- in vinorejske šole pri Mariboru pogovoré in porazumijo.

Stroški, dnevščina in potnina, potovalnega učitelja se bodo poravnali iz deželnih dohodkov, na dotična društva ne pride nobeno plačevanje.

Gradec 16. oktobra 1875.

Štajerski deželni odbor.

Božjast,

14-18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismeno zdravnik **Dr. Killisch** v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berolinu.) —
Stoterim je že bilo pomagano!

Svetinja za napredek

Svetinja za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani, priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebsčino, kakor jarmi: ojnice okovi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en moz zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Obččinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja

!!! 14 svetinj !!!